

MUZEJNÍ ČTVRTLETNÍK

Špera byla, je a bude
140. výročí založení umělecko-
průmyslové školy v Turnově

Strana 5

Z dějin tur(nov)istiky
Hotel U Dráhy

Strana 4

Stalo se před sto lety
Přehled významných událostí
a zajímavostí na Turnovsku

Strana 7

Co nás čeká a co bylo?
Přehled akcí a výstav
i fotovzpomínky

Strana 8

JIŘÍ URBAN

Autor textu:
MIROSLAV COGAN

Přestože připravujeme na hlavní část letošní sezóny řadu velmi zajímavých akcí, mimo jiné výstavy ke sto čtyřicátému výročí založení šperkařské školy nebo výstavu o turnovském pivovarnictví, tak je již nyní vzhledem k mediálnímu zájmu o retrospektivní výstavu k sedmdesátinám turnovského zlatníka a šperkaře Jiřího Urbana zřejmě, že možná právě ona bude předčasným vrcholem letošního výstavního programu. Díky jedinečným exponátům, kopiím historických korunovačních klenotů a středověké Sedlecké monstrance, se tu návštěvníku dostává vzácného doteku českých národních dějin. A i když ví, že to jsou „jen“ kopie, díky špičkovému řemeslnému provedení a přesvědčivosti vzbuzují respekt a atmosféru výjimečnosti. Byla by ovšem škoda pod

Pokračování na straně 2

Kopie koruny Svaté říše římské (Foto Miroslav Cogan)

Pokračování ze strany 1

tímto, byť silným, dojmem přejít v rychlosti další exponáty z Urbanovy volné šperkařské tvorby. V Klenotnici jsou instalovány také pozoruhodné šperky zhotovené ze zlata a platiny s krásnými drahokamy, především opály. Pocházejí vesměs ze soukromé sbírky, takže po ukončení výstavy opět nadlouho zmizí v trezoru sběratele.

Jiří Urban, zlatník, který se narodil v Jilemnici (1954), vyrůstal v Semilech a Spálově, našel domov a profesní naplnění v Turnově. Po vyučení zlatníkem nastoupil do Družstva Granát, roku 1986 se stal Mistrem uměleckého řemesla, v družstvu se vypracoval na vedoucího oddělení vývoje. V roce 1990 se stal spoluzakladatelem firmy Routa Soliter Granát, s cílem vyrábět menší série granátových šperků s důrazem na exkluzivitu. V roce 1996 se pak RSG dostala do širšího povědomí díky zakázce na granátovou soupravu šperků, dar města Brna britské panovnici Alžbětě II. V letech 2000 až 2012 se navíc pod střešou RSG odbylo deset běhů Mezinárodního sympozia současného šperku. Během těchto let se Jiří nejen seznámil s mnoha významným představiteli současného šperku, ale výrazně se co do osobitosti rozvinula i jeho vlastní šperkařská tvorba. V roce 2008 však přišla zakázka, která jej jako řemeslníka a výtvarníka ovlivnila na celé další desetiletí. Kopie císařské koruny Svaté říše římské byla první z řady kopií korunovačních klenotů. Právě tato kopie koruny a parléřovské Sedlecké monstrance, kterou v dalších letech zhotovil, budou pro návštěvníky jeho výstavy bezpochyby nejatraktivnější.

„K malbě a kresbě se průběžně utíkal jako zlatník a šperkař, který sice zjistil, že i autorský šperk mu nabízí tvůrčí prostor, ale malba přece jen má svoje specifika a proti trpělivé a přesné šperkařské práci i možnost temperamentního gesta, okamžité reflexe nápadu a k tomu emocionální účinek barvy.“

Jiří Urban (Foto Hynek Glos)

V pokračování výstavy ve výstavním sále muzea pak turnovský umělec prezentuje volnou šperkařskou tvorbu a také desítky obrazů, především krajin. Malba je totiž jeho další a trvalou výtvarnou aktivitou. Tady se ale k Urbanovi připojili svými obrazy jeho dcera, akademická malířka Markéta Urbanová, a zeť, designér a sochař Jan Jaroš. Z jeho tvorby zaujmou volné technicistní kovové plastiky, sklo, které navrhl například pro známou sklárnu Lasvit, nebo sportovní či hudební ceny a trofeje. Vznikla tak zajímavá, pestrá a svěže nainstalovaná expozice, kterou budou moci návštěvníci muzea obdivovat až do 9. června, zatímco kopie a zlato v Klenotnici budou k vidění do 15. května. Vystřídají je tu secesní a art-dékové šperky a klenoty z turnovské šperkařské školy, pro které vlastně Klenotnice před čtrnácti lety vznikla.

O Jiřím Urbanovi byla u příležitosti jeho životního jubilea a retrospektivní výstavy vydána dvousvazková monografie. Ke knize Jiří Urban, šperky a kopie historických klenotů přibyla druhá o obrazech a kresbách, kterou umělec vydal vlastním nákladem. Kniha o špercích a klenotech je připravena vyrazit do světa díky paralelnímu anglickému překladu, zatímco do druhého svazku připsal Urban vzpomínkovou část Žlutý kanár, a je tak spíše určena domácím příznivcům a přátelům. Díky tomu, že oba svazky spolu s Urbanem koncipoval a opatřil texty Miroslav Cogan a graficky krásně vyřešil Tomáš Coufal, však tvoří atraktivní,

vizuálně kompaktní set, který zaujme bohatou obrazovou výbavou i obsahem.

„Malba a kresba provázely Jiřího Urbana od dětství, rád kreslil a maloval, a vzpomíná, jak si také se zaujetím prohlížel knížky o malířství, které kupovala matka, a zvláště Rubensovy kypré krásky. Tím zásadním okamžikem, kdy se vydal do sfér neomezené fantazie a svobody, bylo ale náhodné setkání s malířem Vladimírem Komárkem, který tehdy vedl výtvarné oddělení v semilské Lidové škole umění. Malíř při něm desetiletého školáka oslovil svým rozšafným, laskavým způsobem: „Tak co mistře, proč už ke mně nechodíš?“ Rodiče zákazem navštěvovat výtvarný kroužek Jiřího potrestali za chování a nevalný prospěch ve škole. S Komárkem se Jirka dohodl okamžitě a do „lidušky“ pak chodil bez vědomí rodičů, ale o to raději, a snil o své malířské budoucnosti. Tohle přání se ale mělo nadlouho změnit v nenaplněnou celoživotní touhu a tvůrčí azyl ve volných chvílích. K malbě a kresbě se průběžně utíkal jako zlatník a šperkař, který sice zjistil, že i autorský šperk mu nabízí tvůrčí prostor, ale malba přece jen má svoje specifika a proti trpělivé a přesné šperkařské práci i možnost temperamentního gesta, okamžité reflexe nápadu a k tomu emocionální účinek barvy. (...)“, citace textu Miroslava Cogana z nové publikace „Jiří Urban, obrazy a kresby“.

Pojizerská madona, akryl, plátno 150 x 120 cm, 2020 (sbírka Pojizerské galerie Semily)

Expozice Ze dřeva a proutí

Autor textu:

VLADIMÍRA JAKOUBĚOVÁ

Vedle zemědělství, které bylo pro místní obyvatele venkova hlavním zdrojem obživy, byla pro jejich život nezbytná celá řada dovedností a jednoduchých výrob. Nejjednodušší byla domácí výroba, kdy si hospodář či hospodyně sami zhotovovali potřebné věci pro sebe a pro své nejbližší okolí. Šlo o výrobky jednoduché, někdy i pracněji provedené a různě zdobené. To bylo odvislé od zručnosti a estetického citění jejich tvůrců. Tímto způsobem se vyrábělo hlavně domácí nářadí a náčiní a další hospodářské potřeby. Přechodnou formou mezi domácí prací a řemeslem byla tzv. podomácká výroba. Ta byla již mírně specializovaná. Hlavním zaměstnáním podomáckých dělníků v tomto případě sice zůstávalo zemědělství, ale vedle toho v období, kdy práce na polích či v sadech nebyla tak intenzivní, se někteří jedinci věnovali řemeslu. Část předmětů, které vyšly z jejich šikovných rukou, byla dalším zdrojem jejich příjmů. Někteří prodá-

vali své výrobky v nejbližším okolí sami, jiní prostřednictvím podomních prodejců. Vedle tkalcovství, kovářství, sklářství či broušení přírodních i skleněných kamenů patřilo v našem regionu k těmto oborům lidské činnosti zejména zpracování výrobků ze dřeva, proutí a orobince. Z materiálů, které byly pro místní výrobce zásadní a také snadno dostupné. A právě jim je věnována nová stálá expozice Dlaskova statku v Dolánkách. Expozice představuje nejen hotové výrobky z těchto materiálů s jejich funkční i estetickou hodnotou, ale nastiňuje i souhrn dovedností a výrobních postupů, díky kterým venkovští tvůrci vytvářeli z těchto přírodních materiálů předměty nezbytné pro chod malých i velkých zemědělských usedlostí. ✨

Ze dřeva a proutí / Dlaskův statek
30. 3. – 29. 12. 2024

Otevřeno denně kromě pondělí
duben–květen (9:00–16:00)
červen–srpen 9:00–17:00
září, listopad, prosinec 9:00–16:00
říjen zavřeno

Geologické exkurze

Autor textu:

JAN BUBAL

Letos se opět můžete těšit na geologické exkurze pro veřejnost, které připravuje geolog a mineralog našeho muzea Jan Bubal. Exkurze nejsou určeny jen zájemcům o geologické vědy, ale i všem milovníkům historie a krásné přírody. Příprava exkurzí graduje, ladí se ještě detaily, ale již teď můžeme prozradit, že exkurzí bude minimálně pět. Letos začneme o něco později, první exkurze proběhne až v květnu, a oproti minulým létům budou podrobnosti ke každé exkurzi zveřejňovány postupně. Část exkurzí proběhne v Českém ráji, ale určitě vyrazíme i do Krkonoš nebo k Mnichovu Hradišti. Všechny exkurze proběhnou o víkend (sobota nebo neděle), v případě činných provozů může proběhnout exkurze i ve všední den. Podrobnosti ke každé exkurzi najdete na webových stránkách www.muzeum-turnov.cz. V průběhu dubna se objeví informace k první exkurzi. Přihlašování na exkurze bude probíhat na mailové adrese bubal@muzeum-turnov.cz, ve výjimečných případech na telefonním čísle 778 779 917, nebo osobně na pokladně muzea. ✨

PORADENSTVÍ • SOFTWARE • HARDWARE

Dodavatel hardwaru a služeb v oblasti IT pro regionální obchodní partnery včetně Muzea Českého ráje v Turnově.

DRINGS, spol. s r. o., Turnov
www.drings.cz

Z dějin tur(nov)istiky Hotel U Dráhy

Autor textu:

ANTONÍN MOJSL

Budování železnice je bráno za jeden z hlavních důvodů masovějšího rozšíření turistiky. Cestovatelé našli ve vlacích rychlý a cenově dostupný dopravní prostředek, který je dokázal celkem pohodlně dostat do různých koutů českých zemí. Turnovské nádraží bylo otevřeno 1. prosince 1858, kdy byl dokončen úsek trati Josefov-Turnov nově budované dráhy na trase z Pardubic do Liberce. Železnice s přesně danými jízdními řády přinesla do turistiky dochvilnost – cestovatelé si museli výlety dobře naplánovat, tak aby stihali odjezdy vlaků. Nádraží se stalo pevným bodem, kde většinou začínalo turistické značení a byly umístěny obchody, ve kterých si výletník mohl zakoupit pohlednice, noviny či tabák. Nedílnou součástí nádražního komplexu byl hostinec, s jehož službami lidé na svých cestách počítali.

Vedle hlavní budovy turnovského nádraží nechal v roce 1887 vystavět hruboskalský sládek Karel Řezníček jednopatrový hotel s příznačným názvem U Dráhy. Hotel, stejně jako celé nádraží, stál na pozemcích modřišického katastru, respektive jedné z osad této obce – Nudvojovic. Proto je zde také dochováno od Turnova odlišné číslování. Tehdy nesl hotel čp. 19, v současnosti se jedná o čp. 1298 (Nudvojovice se staly součástí města až v roce 1923) a nachází se zde cykloservis a prodejna drogerie.

Prvním nájemcem hotelu se stal Jan Komorous, který provozoval u nádraží zatím blíže neurčený švýcarský dům s hostincem již za prusko-rakouské války v roce 1866. V inzerci nově otevřeného hotelu nabízel elegantně zařízené pokoje, přípravu snídaně před odjezdem prvního ranního vlaku o půl páté, podávání večeře od šesti hodin až do půlnoci, vyležené hruboskalské pivo či tuzejská a zahraniční vína. Pět minut před

Turnovské nádraží na přelomu 19. a 20. století

každým odjezdem vlaku tuto skutečnost svým hostům oznamoval, tak aby nástup do vlaku stihli. Jan Komorous provozoval hotel necelé tři roky, 4. června 1890 umírá ve věku 58 let. Podnik dále spravovala jeho žena Marie, jejíž restaurace se stala oblíbeným výletním místem turnovských spolků.

Populární se zde staly zahradní koncerty či plesy pořádané zřízenci dráhy. Marie Komorousová se v roce 1902 vdala za Ferdinanda Nepraše, přednostu stanice v Jaroměřicích na Moravě, a odešla z Nudvojovic. Novým nájemcem hotelu byl ustaven Bedřich Barth. V prostorách restaurace se scházeli členové Hospodářsko-politického spolku pro turnovský okres, kteří si ji nakonec zvolili i za spolkovou místnost. V hlavním sále a letní zahrádce pořádali výstavy ovoce, které si nenechávali ujít pěstitelé a spotřebitelé z celého Pojizeří.

V roce 1909 převzal podnik hostinský František Wachtl, který se zajímal o rozkvet cestovního ruchu v regionu, a tak se v roce 1912 přihlásil za člena turnovského odboru Klubu českých turistů. S hotelem prožil události první světové války, kdy se v restaurační dvoraně konaly prohlídky domobranců z turnovského politického okresu a muži uznání za způsobilé k domobranecké službě odsud odcházeli na frontu. Ve veselejším období první československé republiky se v hotelu konala divadelní přestavení. Využíván byl i zástupci odboru Klubu českých turistů a okrašlovacích spolků zastoupených ve sjednocené Župě Českého ráje. 20. listopadu 1921 zde například debatovali s vrchním inspektorem dráhy Emanuele Pitašem o úpravě jízdních řádů vlaků na příští turistickou sezónu.

V roce 1929 se hotel dočkal modernizace. Budova byla opatřena novým osvětlením, především byl ale upraven a zvětšen hlavní sál s jevištěm, tak aby hosté měli více prostoru a komfortu při zábavách a schůzích.

Sál byl vybaven i cvičebními pomůckami, které začala využívat nově založená pobočka Sokola Turnov II. František Wachtl provozoval hotel až do své smrti v srpnu roku 1931. Rodinný podnik poté převzala jeho žena Marie společně se synem Františkem, který ho vedl i v těžkých letech druhé světové války. Hotel byl zrušen po únorových událostech roku 1948, kdy byl adaptován na expozituru okresního soudu v Turnově. ★

Hotel U Dráhy na počátku 20. století

Hotel I. řádu.

Hotel „U dráhy“

v Turnově.

Nejelegantnější zařízení
☒ ☒ ☒ pokojů. ☒ ☒ ☒

Výborná kuchyně.

Pízeňské
a hruboskalské pivo.

Vzorná obsluha.

Mírné ceny. Mírné ceny.

B. Barth,
hotelier.

Hotel v Turnově u samého nádraží. Páni cestující
se na tento hotel upozorňují.

Špéra byla, je a bude... 140 let SUPŠ a VOŠ Turnov

Autor textu:

LENKA LAURYNOVÁ

Zdálo by se, že je to nedávno, kdy jsme si připomínali 130. výročí turnovské Střední uměleckoprůmyslové školy a Vyšší odborné školy, na něž nás dodnes upomíná zdařilá publikace vydaná při příležitosti oslav v roce 2014. Deset let uběhlo jako voda a máme tu oslavy dalšího jubilea. Škola je přitom díky přirozené cyklické obměně studentů a v delším časovém horizontu také zaměstnaneckých sil stále živoucím organismem, který představuje líheň nových výtvarných talentů a přirozeně kultivuje nejen regionální uměleckořemeslné a výtvarné prostředí.

Turnovská „špéra“ (jak ji familiárně nazývají studenti, pedagogové, místní a jak nosí škola také hrdě ve svém logu) byla založena roku 1884 jako C. k. Odborná škola pro broušení a umělé zasazování drahokamů Ministerstvem kultu a vyučování, aby garantovala kvalitní přípravu nových brusičů a rytců drahých kamenů společně se zlatníky a klenotníky, a tyto obory nadále technologicky i esteticky rozvíjela. Ne náhodou byl pro jedinou instituci tohoto zaměření v rakousko-uherské monarchii zvolen severočeský Turnov, který byl již od 17. století sídlem brusičů drahých kamenů a zlatníků, kteří zde zpracované šperkové kameny komponovali do šperků a klenotů. Právě přirozeně pěstovaná spolupráce mezi brusičským, ryteckým a zlatnickým oddělením s excelentními výsledky a velmi kvalitní pedagogické, materiálové a technické zabezpečení výuky podpořené intenzivním praktickým vyučováním bylo pro první desetiletí života školy příznačné a v rámci evropského odborného školství v tomto rozsahu také mimořádné.

Toto vynikající zázemí se již záhy za-

sloužilo o čtené mezinárodní úspěchy školy, z nichž jmenujme především dvě zlaté medaile ze světové výstavy v americkém Saint Louis (1904) nebo Grand Prix ze světové výstavy v Paříži (1925 a 1937). K výrazným milníkům školy patří také zhotovení kopie Svatováclavské koruny pro světovou výstavu v Montrealu (1967) a jablka a žezla v letech (1979–1981) nebo realizace řady vysokoškolských insignií. Po roce 1989 se škola na světových výstavách prezentovala kopií klenotů Pražského Jezulátka vytvořenou pro EXPO roku 1992 v Seville. Vedle těchto zahraničních úspěchů je však třeba připomenout, že škola skrze realizace svých studentů, absolventů i pedagogů také kontinuálně spoluutváří veřejný prostor Turnova i dalších míst, vzpomeňme alespoň Tvar Jiřího Kmoška umístěný roku 2012 před budovu Kulturního centra Střelnice nebo ocelovou sochu draka téhož autora pro Jičín (2010). Významný je také podíl restaurátorského oddělení na obnově památek českého umělekohistorického bohatství, například stříbrný oltář ze Svaté Hory u Příbrami (1988).

V průběhu let škola přirozeně reagovala na společenské i umělecké proměny a upravovala pod jejich vlivem také nabídku studijních oborů. Vedle původního zaměření na broušení drahých kamenů a zlatnictví lze tak dnes na škole studovat také grafickou a plastickou rytinu (od 1940), umělecké kovářství a zámečnictví (od 1954) či design litých objektů (od 1994). Vyšší odborná škola Turnov pak ve spolupráci s pražskou VŠCHT, počínaje rokem 2000, garantuje vzdělávací program zaměřený na restaurování a konzervování kovů.

SUPŠ a VOŠ Turnov koncentruje hlavní část oslav do soboty 25. května, kdy v budově školy proběhne oficiální část oslav a sraz absolventů, a to za doprovodu celé řady dalších akcí včetně výstavy kopií korunovačnických klenotů, které ve škole vznikaly v 60. a potom na přelomu 70. a 80. let minulého století, či srazu bývalých pedagogů a dalších zaměstnanců. Slavnosti vyvrcholí večerním společenským setkáním v KC Střelnice. Muzeum nadělilo škole ke 140. narozeninám obnovenou stálou expozicí s ukázkami nejzdařilejších studentských prací za uplynulé čtvrtstoletí, k vidění je také výběr více než 150 nejlepších prací z reprezentativní školní kolekce, vytvořených mezi lety 1891 a 1954 a prezentovaných od roku 2010 v luxusním prostoru suterénní Klenotnice. Od 4. dubna bude v turnovském muzeu k vidění výstava, která připomene slavné počátky instituce a nechá skrze historické vyučovací pomůcky a výkresy nahlédnout

Odborní učitelé při práci na kopii žezla (1979–1981). Zleva Jiří Chval, Jiří Belda a Václav Žatečka.

do atmosféry ateliérů a dílen. Představí výběr zajímavých studentských prací z let 1980–2020 a rovněž prostřednictvím zapojení umělé inteligence, rozšířené reality či projekce záběrů z dílen současnou tvář školy, která drží krok s aktuálními technologickými trendy. Součástí výstavy budou také miniprezentace volné tvorby současných pedagogů, které se budou ve dvouměsíčním intervalu proměňovat tak, aby se ke slovu dostalo co nejširší spektrum oborů i autorských přístupů. Právě volná tvorba pedagogických autorit nad rámec jejich školních povinností je pro studenty velmi žádoucí motivací a návštěvníkům výstavy zároveň společně s vystavenými studentskými výsledky pomůže plasticky vykreslit aktuální podobu školy a její potenciál i možné směřování v nadcházejících letech.

Výstava potrvá od 4. dubna 2024 do 2. února 2025. Harmonogram prezentací pedagogů najdete na webových stránkách muzea. ✨

Secesní budova školy z let 1908–1910

Zahrádky byly oblíbené vždy

Autor textu:
JIRÍ ZOUL SAJBT

S příchodem teplého počasí se tradičně otevírají zahrádky. Snad žádné z pohostinských zařízení, které má alespoň trochu možnost zřídít posezení ve venkovních prostorech, tuto příležitost nepromarní. Není se čemu divit. Venkovní posezení jsou u mnoha lidí oblíbená, takže se restaurační zahrádky stávají zaručeným lákadlem hostů. Ne každý však ví, že ony oblíbené zahrádky jsou patrně staré jako jejich interiérové „základny“. Nemůžeme to pochopitelně říci se stoprocentní jistotou, neboť přímá písemná svědectví ze starších dob o tomto fenoménu chybí, jelikož středověké, ale i raně novověké prameny se zmiňují o krčmách jen velmi stroze. Zpravidla zmiňují jen jejich existenci, v lepším případě nějakou událost, která se v nich odehrála, ale to, kde se konzumovalo, jestli v interiéru či exteriéru, se do nich nedostalo. Za příznivého počasí však venkovní konzumaci můžeme směle předpokládat minimálně u oficiálně fungujících krčem (velice záhy máme doložené i nelegální, tzv. „skryté“ krčmy – tabernae occultae). Vede nás k tomu vědomí, že lidé byli dříve zvyklí trávit daleko více času venku. Navíc z logiky věci můžeme očekávat, že krčmáři, stejně jako dnes hostinští a restauratéri, jistě uvítali možnost rozšíření prostoru pro hosty třeba jen pomocí improvizovaného sezení, a tím zvýšit počet konzumentů oproti možnostem, co skýtala jedna místnost v jejich chatrči (termín „taberna“, který se v pramenech středověké latinské proveniencce používal pro označení krčmy, v klasické latině znamenal také chatrč či kůlnu, zkrátka přístřeší nevalné konstrukce).

S prosazením renesance a jejího zaostřenějšího pohledu na pozemský život člověka se nám začínají množit nikoliv stále ještě písemné, ale naopak ikonografické doklady o tom, že venkovní posezení před krčmou byla pro naše předky běžnou věcí. Na četných vyobrazeních ze 16. století také můžeme vidět, že již v té době nebylo toto zařízení ani

Pieter Bruegel starší, Selský tanec, 1568

nijak improvizované – nábytek se zkrátka vynosil z krčmy ven (na noc se patrně ukládal). Naprosto podobné výjevy s konzumujícími usazenými kolem stolů vnesených do volného prostoru před budovu máme nejen

z bohatě iluminovaných českých graduálů a kancionálů, ale můžeme je také vidět v žánrových výjevech od zahraničních malířů. Zahrádky prostě táhly a stále táhnou. ✪

Osazenstvo kolem stolu před krčmou, 1569–1572. Malostranský graduál. NKČR, sign. XVII.A.3, fol. 397r.

Stalo se před sto lety

Autor textu:

DAVID MAREK

Před sto lety se začala diskutovat stavba domu pro vojenské gážísty, o kterou se významně zajímalo také Ministerstvo národní obrany, které celou akci podporovalo. Preferována byla stavba dvou domů, a to pro důstojníky a vojenské gážísty mimo hodnostní třídu. Obec měla v plánu dát k dispozici pozemky mezi Štefánikovými kasárnami (dnes základní škola v Žižkově ulici) a restaurací U Karla IV., což se nakonec také stalo.

Ve zprávě z valné hromady Obchodního grémia v Turnově, která se konala na jaře roku 1924, se mj. dovídáme, že momentálně panuje převis nabídky zboží (je to prý pochopitelné, když nám připadly ¾ veškerého průmyslu starého Rakouska). Jeho vývoz za hranice váznul, byly velké zásoby – proto průmysl částečně zahálel. Stát ale prý nemohl vzhledem ke svým ohromným výdajům poskytnou obchodníkům nějaké daňové úlevy (spíše naopak).

Na konci března bylo započato se stavbou železniční zastávky v Dolánkách u Turnova. Stavbu realizovala obec za dozoru dráhy. Plánováno bylo dokončení ještě před 1. květnem 1924 (nakonec byla slavnostně otevřena 1. června). Zřízení této zastávky mělo nemalý vliv na lepší spojení se vzdálenějšími obcemi v této oblasti a také s nově vznikající čtvrtí Turnova, která se právě budovala kolem kasáren.

V přípravách byla již největší akce roku 1925 – Krajinská výstava. Dne 9. dubna 1924 byl totiž ustaven propagační výbor plánované akce. Jeho základním úkolem byla propagace Krajinské výstavy a jedním z prvních úkolů bylo již nyní vydání reklamní nálepky na dopisy a dopisnice. Lidé a obchodníci byli osloveni, aby tyto propagační materiály používali, a tím celou akci také podpořili a dále propagovali.

Před sto lety se právě řešilo, jak vzpomenout na padlé turnovské občany ve světové válce. Úkol si vzala za své Československá

Slavnostní odhalení pomníku padlým na Mariánském hřbitově před sto lety (1924).

obec legionářská (jednota Turnov) a místní Družina československých válečných poškozenců. Uvažovalo se o zasazení kamenné desky se jmény obětí na budově radnice nebo o kamenném obelisku s deskou v parku před chlapeckou školou (či u lípy svobody zasazené před pěti lety u šperkařské školy). Později v květnu bylo domluveno, že se bude jednat o kamenný trojhran, na jehož stranách by byla jména padlých vytesána. Současně byli vyzváni všichni pozůstalí, aby sdělili jména a data a seznam padlých by tak mohl být řádně doplněn.

Napříště nebude umístění reklamních cedulí v Nádražním předměstí (ulice k vlakovému nádraží) dovoleno. Cedule umístěné sem bez jakéhokoli estetického cítění, nesusměrně postavené, často s pravopisnými chybami nebyly jen reklamou, ale dokázaly často u přijíždějících turistů hned v počátcích vzbudit velmi negativní dojem z našeho města.

17. dubna 1924 konal Musejní spolek pro městské museum v Turnově svou valnou hromadu. V závěru schůze bylo sděleno, že po čtyřicetiletém provizoriu dostane se muzeu řádného útočiště. A sice díky význačnému

daru továrníka Boháčka a jeho choti, kteří na paměť zesnulého otce a tchána JUDr. Vojtěcha Fottra dali muzeu k dispozici prostory ve svém domě ve Skálově ulici (čp. 71, dnes expoziční prostory muzea).

Městská rada upozorňuje na zákaz odkládání odpadu v ulicích města. Dvakrát měsíčně jsou odpady vyváženy povozy, které jezdí dům od domu, a povinností každého je svůj odpad na ně naložit. Obecním smetištěm byl v tuto chvíli slepý náhon Jizery.

Ženská hlídka. Další krok k zrovnoprávnění ženy. Zlí jazykové tvrdí, že se my ženy cítíme odstrčenými také proto, že nemůžeme si dovolit mít tolik kapes jako mužové. (...) Jinak nejsou moderní „pordra“ dosti způsobilá k tomu, aby nám ostatním dovolila chlubit se rovněž takovým přebytkem (kapes). Nyní však má se nám dostat odškodnění. Když ne kapsy, tedy alespoň – hole! Paříž prý také již rozhodla a můžeme se tedy připravit na to, že pořádná módní dáma bude běhat letos v létě po parcích a po promenádách s holí v ruce místo loňských klackovitých slunečniců. (...)

Hlasy Pojizerské, 11. duben 1924 ★

Ohlédnutí za minulým čtvrtletím

První měsíc tohoto roku byl ve znamení finálních prací rekonstrukce stálých expozic „Špéry“ a Mezinárodních symposií současného šperku. Slavnostně otevřeny byly 25. ledna.

A slavnostní duch prvního čtvrtletí v muzeu pokračoval dál. Ve čtvrtek 14. března jsme společně s Jiřím Urbanem, fenomenálním zlatníkem a šperkařem, oslavili jeho významné životní jubileum výstavou věnovanou jeho obsáhlé tvorbě. V jeho ruce vznikaly kopie významných klenotů, autorské šperky i výtvarná díla. Výstava je doplněna pracemi jeho dcery, akademické malířky Markéty Urbanové, a zetě, výtvarníka Jana Jaroše.

Muzejní čtvrtletník

Vydává Muzeum Českého ráje v Turnově,
Skálova 71, 511 01 Turnov
Povolení MK ČR – E 15658. ISSN: 1801-4054
Odpovědná redaktorka: Marcela Beranová, DiS
Grafická úprava: Martina Hamouzová a Erika Huptýchová
Sazba: Marcela Beranová, DiS
Tisk: Tiskárna UNIPRESS, s.r.o. Svobodova 1431, Turnov

20. března byla pokřtěna publikace věnovaná Vladimíru Krýšovi, turnovskému architektu a staviteli. Je jakýmsi pokračováním tématu výstavy, která proběhla v našem muzeu na konci roku 2022. Stejně jako výstava je i tato kniha dílem Petry Šternové.

Velkou radost nám přineslo dokončení půlroční revitalizace dvora a komunikace za horolezeckou expozicí. Vznikla tak příjemná klidová zóna pro návštěvníky a zároveň další prostor k pořádání výstav a akcí.

S prvním čtvrtletím a hlavně se zimou jsme se jak se patří rozloučili vynesáním Smrti do Jizery. Velikonoce na Dlaskově statku přilákaly téměř tři a půl tisíce návštěvníků. ★

Uzávěrka tohoto čísla byla 30. března 2024
Čtvrtletník je k dostání zdarma na pokladně muzea,
v informačních centrech a muzeích v okolí Turnova.
Na adrese beranova@muzeum-turnov.cz si můžete objednat zaslání
čtvrtletníku v elektronické podobě.
e-mail: beranova@muzeum-turnov.cz, tel. 481 322 106
www.muzeum-turnov.cz

Kalendárium duben, květen, červen

Výstavy:

Výstavní sál

14. 3.–9. 6. Jiří Urban – Markéta Urbanová –
– Jan Jaroš
Autorský šperk, obrazy, objekty

27. 6. 2024 – leden 2025 Kde se pivo vaří...
Historie pivovarnictví na Turnovsku

Kamenářský dům

26. 3.–2. 6. Jaroslav Prášil – Pod střechou
Paličkový šperk, grafika, ruční papír

27. 6. – 8. 9. Kde se pivo pije...
Staré hostince v Turnově a okolí

Klenotnice

14. 3.–19. 5. Jiří Urban – Klenoty a koruny

Dům 72

4. 4. 2024 –2. 2. 2025 Špéra byla, je a bude
140 let od založení SUPŠ a VOŠ v Turnově

Mineralogický kabinet

27. 2. – 29. 9. Drahé kameny Podkrkonoší

Dlaskův statek

30. 3. – 30. 12. Ze dřeva a proutí
Expozice o podomáckém zpracování dřeva
a proutí v selské usedlosti

Akce:

6. 4. (20:00) Kamarád ze skal
Projekce filmu a beseda / Přednáškový sál

11. 4. (18:00) Divukrásné Zakavkazsko
Přednáška / Expozice Horolezectví

17. 4. (17:00) Kde se vzala pozemková
šlechta aneb vývoj české feudalizace
Přednáška / Přednáškový sál

18. 5. Mezinárodní den muzeí (volný vstup)

25.–26. 5. Staročeské řemeslnické trhy
Festival řemesla, hudby a divadla

7. 6. Turnovská muzejní noc
Muzeum Turnov / Dlaskův statek
Hvězdárna Turnov / Dům přírody Dolánky

13.–15. 6. Řezbářské sympozium
Dlaskův statek Dolánky

Otevírací doba

Muzeum Českého ráje v Turnově
duben úterý až neděle od 9:00 do 16:00
květen–červen úterý až neděle od 9:00 do 17:00

Dlaskův statek

duben–květen úterý až neděle od 9:00 do 16:00
červen úterý až neděle od 9:00 do 17:00

Změna programu vyhrazena.

Více na www.muzeum-turnov.cz
Těšíme se na Vaši návštěvu.